

ZAKŁAD POPRAWCZY
I SCHRONISKO DLA NIELETNICH
95-050 Konstanyńów Łódzki
tel./fax 042 211 12 58, ul. Ignacow 9

L.dz. 310/2012

RPO-689854/11

Konstanyńów Łódzki, dn. 13.03.2012 r.

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2012-03-22
ZAL. PA 25 NR 1461774

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

17
2012-03-23

Po przeanalizowaniu Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstanyńowie Łódzkim z dnia 7-8 grudnia 2011 roku uprzejmie przesyłam informacje i odpowiedzi na rekomendacje w nim zawarte.

Praca w szkole przy zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich jest specyficzna, biorąc pod uwagę kwestię bezpieczeństwa. To w tym dziale swoboda poruszania się i kontaktowania wychowanków jest największa. Każdego dnia chłopcy z grup zakładowych jak i schroniskowych uczęszczają do konkretnych klas pomijając podział na schronisko i zakład, oraz stopień demoralizacji. Na poszczególnych zmianach w szkole (8.00-11.30 i 11.30-15.00) może być jednorazowo około 35 wychowanków (3-4 klasy), którzy w sposób swobodny kontaktują się ze sobą podczas przerw między lekcjami. Z taką ilością chłopców pracuje czterech (4) nauczycieli, sprawując ciągłą opiekę nie tylko w klasie, ale w trakcie przejścia na przerwę, lub podczas jej trwania na tarasie. W trosce o bezpieczeństwo wychowanka uczniowie są wypuszczani pojedynczo do toalety (podczas przerwy), aby wykluczyć akty wzajemnej agresji w miejscach gdzie nie można sprawować bezpośredniego dozoru. Podczas pracy w szkole nie ma takich sytuacji, aby kilku chłopców jednocześnie zostało bez dozoru ze strony nauczyciela. Działania takie skutecznie eliminują sytuacje zagrażające zdrowiu poszczególnych wychowanków.

Szkoła przy zakładzie poprawczym oprócz sprawowania funkcji wychowawczej pełni przede wszystkim rolę edukacyjną, a uczniowie uczęszczający do niej zobowiązani są do przestrzegania elementarnych zasad, tym samym wywiązywania się z obowiązków, jakie nakłada na nich ta instytucja.

Po przyjęciu do konkretnej klasy uczeń jest zapoznawany z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, otrzymuje podręczniki, zeszyty itp. Dla wielu wychowanków Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstanyńowie Łódzkim nauka w szkole jest czymś nowym. Zdarza się, że chłopcy mają kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego, dlatego wdrożenie ich do procesu nauczania jest nieraz bardzo trudne. Egzekwowanie od ucznia, który nie chodził do szkoły kilka lat, aby przynosił zeszyty,

zapraszam się: Roman Dług 23/03/12

książki, strój na w-f nie mówiąc o nauce graniczy z cudem, zwłaszcza w początkowym okresie pobytu chłopca w placówce.

W wielu przypadkach nałożone na wychowanka obowiązki szkolne powodują frustrację, które mogą przekształcać się z czasem w akty autoagresji, bądź agresji skierowanej na zewnątrz (uczeń – uczeń, uczeń- nauczyciel). W takiej sytuacji uczeń nie jest pozostawiony bez pomocy, podmiotowy sposób postrzegania ucznia w naszej szkole pozwala na dostosowanie materiału nauczania do możliwości poznawczych i intelektualnych ucznia. Istnieją zajęcia dodatkowe z poszczególnych przedmiotów (dzienniki zajęć do wglądu) w trakcie, których nauczyciel stara się nadrabiać zaległości powstałe w wyniku absencji jakiej dopuścił się wychowanek w szkole w warunkach wolnościowych. Dodatkowo chłopiec taki jest zaopatrywany w niezbędną pomoc zespołów diagnostycznego i diagnostyczno-korekcyjnego.

Kadra nauczycielska w Szkole przy Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkim jest doświadczona i posiada odpowiednie przygotowanie zgodnie z wymogami MEN. Pracownicy, o których mowa (zarzuty związane z zakazanymi formami traktowania wychowanków -1.1. strona 17) w Raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji z dnia 24.01.2012 roku to nauczyciele z długoletnim stażem niezwykle doświadczeni i oddani pracy którą wykonują. Nie jest to praca łatwa i do końca bezpieczna, dlatego doświadczony, wymagający, konsekwentny i zdecydowany nauczyciel jest traktowany nieprzychylnie przez wychowanka, który może pierwszy raz w życiu napotkał osobę, której nie można zmanipulować, oszukać, przechytryć, tym samym osiągnąć zamierzony cel. Idąc dalej można stwierdzić, że wychowankowie przychodzący z innych placówek czyli nowi, są często zdziwieni jakością nauczania w opisywanej szkole, zanim zaakceptują obecny stan rzeczy są z pewnością nastawieni negatywnie do pracy jaką muszą wykonać, aby zostać pozytywnie zauważonym.

Zespół Wizytujący Krajowego Mechanizmu Prewencji w znacznym stopniu przeprowadzał na osobności rozmowy z wychowankami z krótkim stażem pobytu, co mogło wpłynąć na zarzut stosowania przemocy przez kadre placówki. Dodatkowo brak wglądu w dokumentację wykonywaną na bieżąco w szkole arkusz spostrzeżeń, dzienniki, oraz brak rozmów z dyrektorem szkoły i nauczycielami nie może dać obiektywnego obrazu pracy szkoły i nie daje podstaw do formułowania zarzutów związanych ze stosowaniem przemocy przez nauczycieli.

Powyższą sprawę należy ująć w jeszcze jednym aspekcie, mianowicie bezpieczeństwo nieletnich względem siebie (1.6.- strona 18). Należy pamiętać, że znaczna część wychowanków zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich to osoby dobrze zorientowane w zasadach podkultury więziennej, która przenoszona na niwę placówek dla nieletnich (zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich) jest czymś bardzo niebezpiecznym dla nich samych. Chłopcy w takich miejscach znają się ze środowisk rodzinnych, z placówek w których wcześniej przebywali, z rozmów które przeprowadzali z nowo przybyłymi wychowankami itp. Tak naprawdę tylko, doświadczony pracownik pedagogiczny po wywiadzie, wglądzie w dokumentację osobopoznawczą wychowanka i jego obserwację może odnaleźć się w meandrach mechanizmów jakie działają w świecie nieletnich pozbawionych wolności. Czasem wiadomość dostarczona w korespondencji listownej, telefonicznej czy przywieziona przez wychowanka z przepustki może spowodować realne zagrożenia zdrowia lub życia chłopca, który zachował się nie zgodnie z panującymi obyczajami, np. doniósł na kogoś, nie wywiązał się z danego słowa itp. Dlatego, uniemożliwienie dokonania przestępstwa (pobicia, wymuszenia, rozboju) nieletniemu względem innego nieletniego przebywającego w zakładzie jest dodatkowym argumentem do tego aby chłopiec w rozmowie z osobą wizytującą stawał w niekorzystnym świetle nauczycieli i występował z pozycji osoby pokrzywdzonej. Wychowankowie zakładów

poprawczych i schronisk dla nieletnich często chcą wprowadzać własny system wartości i podzielić się na „lepszych i gorszych”, „na lepiej i gorzej traktowanych”, natomiast pracownicy takich placówek muszą tak kierować procesem wychowawczym chłopca (intensywne zajęcia sportowe, wycieczki, konkursy na najlepszego wychowanka, konkursy czystości, nauka szkolna itp.), aby eliminować próby organizowania się grup o charakterze przestępczym w placówce.

Powyższe argumenty, oraz wieloletnia praca w tej placówce dają podstawę do stwierdzenia, że chłopcy nigdy nie będą przychylnie wypowiadać się o pracownikach pedagogicznych, którzy są wymagający, konsekwentni, zdecydowani, a swoją pracą chcą wpłynąć na pozytywną zmianę w postępowaniu podopiecznego.

Wizytujący Zespół Krajowego Mechanizmu Prewencji poddał wątpliwości realizację obowiązku szkolnego w izbach przejściowych, ponieważ brak jest podpisów nauczycieli w Księżce ewidencji wychowanków tam umieszczonych (1.7.- strona 18). Otóż realizacja obowiązku szkolnego chłopców umieszczonych w izbie przejściowej istnieje, czego dowodem są druki „REALIZACJA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO W IZBACH PRZEJŚCIOWYCH”, gdzie nauczyciel wpisuje datę zajęć, temat omawianego zagadnienia, oraz podpisuje się. Po wyjściu wychowanka z izby przejściowej dokument taki trafia do dokumentacji osobopoznawczej wychowanka i jest do wglądu. Dodatkowo wizyty nauczycieli są odnotowywane przez nich samych w arkuszach spostrzeżeń, w których są niezwykle ważne informacje np. na temat zachowania ucznia, postępach w nauce, o uzyskanych nagrodach, ale także i karach. Arkusze spostrzeżeń ucznia, dzienniki (inna dokumentacja) są do wglądu w Szkołach przy Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkiej.

W odpowiedzi na rekomendację Krajowego Mechanizmu Prewencji kierowanych do dyrektora Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkiej, uprzejmie wyjaśniam:

1.1. Po wielokrotnej i wnikliwej analizie podczas: Rad Zakładu, zespołów kierowniczych i rad pedagogicznych placówki, zarzutów wychowanków dotyczących stosowania przemocy fizycznej i werbalnej przez kadrę placówki oznajmiam, że: nie stosuje się przemocy fizycznej i werbalnej przez kadrę placówki wobec naszych podopiecznych (nie było takich przypadków ani takiej potrzeby). Stałym elementem pracy wychowawczej jest zwalczanie i likwidowanie, tzw. „drugiego życia”, „zasad podkultury więziennej” wychowanków. Nie dopuszcza się do rozwoju takich jego przejawów jak samosądy i przemoc szczególnie w odniesieniu do słabszych wychowanków o cechach submisyjnych. Zachowanie wychowanków w postaci: wyplacania tzw. „karczocho”, „muły”, „plaskacza”, robienie „spieka”, itp. byłoby nagminne gdyby nie ciągła czujność naszych wychowawców. Niejednokrotnie należy: krzyknąć, rozdzielić, umieścić w izbie przejściowej, aby wychowankowie przestali się obijać, dokuczać innym, bluźnić na siebie i pracowników, zachowywać się niebezpiecznie podczas np. zajęć sportowych, kiedy jest łatwo o kontuzję, jak i również aby uważali na lekcjach, robili to co wymaga nauczyciel a nie uniemożliwiali prowadzenie zajęć. Te rygory: bycie grzecznym, uważanie na zajęciach, nie bicie się, nie dokuczanie jedni drugim, z pewnością budzą frustrację u wychowanków, którzy do umieszczenia w zakładzie poprawczym robili co chcieli. Dzięki wpajaniu naszym wychowankom norm społecznego zachowania, ładu i porządku, comiesięcznym analizom na radach pedagogicznych stanu bezpieczeństwa oraz przestrzegania praw wychowanków i pracowników nie mamy podziału na lepszych i gorszych („ludzi”, „frajerów”, „cweli”), wszyscy wychowankowie są sobie równi i równo traktowani. Na zajęciach w internacie i szkole ciągle organizowane są pogadanki

o: tolerancji, poszanowaniu, godności, zachowaniu „fair play”, uczestnictwu w zawodach sportowych ze środowiskiem. Nasi wychowawcy organizują: zawody sportowe, wyjazdy do teatrów, kin, wycieczki krajoznawcze, spływy kajakowe, „lato pod żaglami” i wiele innych zajęć propagujących życie bez przemocy i agresji.

1.2. Urządzenie pomieszczeń izb przejściowej w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia mieszkalnego uznajemy za priorytet, dlatego powzięte zostały stosowne decyzje, zorientowane na spełnienie pod każdym względem wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości.

1.3. Nie stosowaliśmy i nie stosujemy pozaregulaminowych środków dyscyplinarnych.

1.4. Wychowanków uczymy podstawowych zwrotów grzecznościowych: proszę, dziękuję, przepraszam, dzień dobry, itp. Każdy odwiedzający wychowanka w izbie przejściowej mówi do niego „dzień dobry” i się przedstawia, np. jestem _____, jestem dyrektorem szkoły. Wychowanek powinien odpowiedzieć również „dzień dobry” i przedstawić się z imienia i nazwiska – jest to szczególnie ważne jeżeli są to nowi wychowankowie a osoby odwiedzające chcą zapamiętać ich dane personalne, by później zwracać się do nich po imieniu, jak jest stosowane wobec wszystkich wychowanków. Oznajmianie, że „jest się wychowankiem Zakładu Poprawczego w Konstancynie” nie jest konieczne.

Od wielu już lat udało się nam skutecznie wypracować model pracy resocjalizacyjnej zakładający m. in., że wychowankowie używają, na co dzień zwrotów grzecznościowych. Informujemy zatem, że przedstawianie się wychowanków w izbie przejściowej jest pierwszym etapem wdrażania naszych podopiecznych do respektowania oraz uznania przez nich norm, powszechnie obowiązujących w cywilizowanym społeczeństwie. W naszym przekonaniu nie uwłacza godności wychowanków ani nie służy ich poniżaniu.

1.5. Od 10 grudnia 2011 r., po zatrudnieniu dodatkowego strażnika, zapewniona jest możliwość pobytu na świeżym powietrzu, przez co najmniej 2 godziny dziennie wszystkim nieletnim o ile stan zdrowia wychowanków i pogoda na to pozwala.

1.6. Nauczyciele zostali zobligowani i mają obowiązek dbać o bezpieczeństwo i higienę pracy nieletnich.

1.7. Książka ewidencji izb przejściowej jest prowadzona zgodnie z przeznaczeniem i zaleceniami wizytatorów Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego. Kwestionowany brak dokumentacji opieki psychologiczno-pedagogicznej i realizacji obowiązku szkolnego w izbach przejściowych znajduje się w teczkach osobopoznawczych wychowanków (w aktach wychowanków). Dokumentacja ta znajduje się w szkole i jest prowadzona od początku pobytu wychowanka w izbie przejściowej, od pierwszych kontaktów z pracownikami pedagogicznymi placówki do jego przejścia do grupy wychowawczej w internacie. Jest ona zgodna ze szkolnym programem edukacyjnym i dostosowana do poziomu intelektualnego wychowanków, ich poziomu wiedzy, z aktualnymi tematami przerabianymi w szkole. Wychowankowie przebywający w izbie przejściowej realizują obowiązek szkolny w trybie nauki indywidualnej z nauczycielami. Jak pisano wcześniej – nauczyciele wpisują datę zajęć, tematy omawianych zajęć i podpisują się. Po przejściu wychowanka z izby przejściowej do grupy wychowawczej dokumentacja ta zamieszczana jest w tezcze akt wychowanka. Dodatkowo informacje nauczycieli zapisywane są w arkuszach spostrzeżeń ucznia w

danej klasie szkolnej (na temat zachowań ucznia, postępach lub trudnościach w nauce, uzyskanych nagrodach i karach, stosunku do kolegów i przełożonych). Dokumentacja ta: arkusze spostrzeżeń, dzienniki szkolne, znajduje się w szkole. (załącznik)

Dokumentacja opieki psychologiczno-pedagogicznej zespołów diagnostycznego i korekcyjnego (pedagogów, psychologów) prowadzona podczas pobytu wychowanka w izbie przejściowej znajduje się w dokumentacji zespołów. Po przejściu wychowanka do grupy wychowawczej zamieszczana jest w jego dokumentacji osobopoznawczej (w aktach wychowanka). (załącznik)

Podobnie opieka medyczna: leczenie, zabiegi medyczne, wizyty u lekarza pediatry, psychiatry, stomatologa, porady lekarskie i pielęgniarskie, zawarta są w karcie zdrowia wychowanka i zamieszczone w dokumentacji medycznej.

- 1.8. Uzupełnieniem regulaminu wychowanków ZPiSdN w Konstancyntynie Łódzkim przebywających w izbie izolacyjnej jest Procedura Stosowania Izby Izolacyjnej (załącznik).
- 1.9. Korespondencja do wychowanków kontrolowana jest stosownie do rzeczywistych potrzeb - w obecności wychowanka. Korespondencja zawierająca np. treści niecenzuralne, obraźliwe lub skłaniające naszych podopiecznych do postawy wychowawczej skrajnie trudnej (nakłanianie do buntu lub przemocy wobec innych wychowanków) lub niewłaściwej (nakłanianie naszych podopiecznych do mataczenia w ewentualnych postępowaniach przed organami wymiaru sprawiedliwości, etc.), umieszczana jest – za wiedzą wychowanka oraz w trybie decyzji kierownika internatu – w aktach osobowych zainteresowanego.
- 1.10. Należy zgodzić się z tezą o konieczności szkoleń dla pracowników naszej Placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym oraz krajowym. Realizacja tego postulatu w sposób profesjonalny, wymaga racjonalnego - niezakłócony tok pracy Placówki - preliminarza czasowego jak również finansowego, będzie realizowana od II kwartału 2012 roku.
- 1.11. We wszystkich grupach wychowawczych, w pokojach wychowawców i na tablicach ogłoszeń, były i są regulaminy zawierające nagrody i środki dyscyplinarne – tam gdzie części ich nie było (zaginęły) zostały uzupełnione.
Z regulaminami udzielania kar i nagród każdy wychowanek zapoznaje się wielokrotnie:
 - po przyjęciu wychowanek zapoznawany jest z regulaminem placówki, perspektywami pobytu, możliwością realizacji obowiązku szkolnego i szkolenia zawodowego (w tym także zapoznawany jest z systemem nagradzania i karania, jak i również możliwością odwoływania się lub złożenia skargi),
 - podczas rozmów wstępnych z pedagogiem i psychologiem zapoznawany jest również z regulaminem placówki (za każdym razem pedagog, psycholog pomaga zrozumieć ten regulamin, jego stosowanie i konsekwencje),
 - podczas przyjmowania na grupę wychowawczą schroniskową bądź zakładową wychowanek zapoznawany jest również z regulaminem (z wychowawcą omawiane są nagrody i kary, jakie może otrzymać za swoje zachowanie oraz jakie ma możliwości odwołania się od nich),
 - po przyjęciu do danej klasy szkolnej również dyrektor bądź wychowawca klasy zapoznaje ucznia z regulaminem w szkole,
 - po przyjęciu do grupy warsztatowej również nauczyciel zawodu zapoznaje wychowanka z regulaminem, omawia kry i nagrody i możliwości odwołania się od nich,

- również na podsumowanie każdego miesiąca lub, kiedy sytuacja wychowawcza tego wymaga na zebraniu w grupie wychowawczej omawiana jest ocena każdego wychowanka w odniesieniu do przestrzegania regulaminu placówki, gdzie bierze się pod uwagę oceny dzienne, tygodniowe i miesięczne.

- 1.12. W każdym dziale placówki są w ogólnodostępnych miejscach informacje z adresami instytucji, do których wychowankowie mogą się zwrócić w sytuacji naruszenia ich praw (tam gdzie te informacje zaginęły – zostały uzupełnione).
- 1.13. W planach na przyszłość (przy możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych) bierzemy pod uwagę potrzebę modernizacji architektonicznej placówki do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 1.14. Kąpiel higieniczna wychowanków jest wdrażana, na zasadzie dobrowolności, dla wszystkich wychowanków, co najmniej 3 ÷ 4 razy w tygodniu. Ponadprogramowa kąpiel higieniczna jest dla nich możliwa po:
 - a) zajęciach sportowych na wolnym powietrzu (wiosna ÷ jesień) oraz sali gimnastycznej,
 - b) dodatkowych pracach użytecznych, na rzecz grupy wychowawczej, warsztatów szkolnych, itp.
- 1.15. Rozważyliśmy wprowadzenie II śniadania w piątek (dzień szkolny) ale skomplikuje to jednak tok zajęć szkolnych i warsztatowych. W tym dniu jest o połowę mniej zajęć w szkole i warsztatach i obiad jest o godz. 13.00 a nie o 15.00 jak w inne dni. Wzbogacanie posiłków w owoce było i jest stosowane w zależności od posiadanych środków finansowych i dostosowane do stawki żywieniowej.

Odpowiadając na uwagę, iż niektórzy wychowankowie podczas zajęć warsztatowych przebywali bez podkoszulki lub rękawic uprzejmie wyjaśniam, iż wszyscy uczniowie wyposażeni są w odpowiednią odzież oraz sprzęt ochrony osobistej obowiązujący w poszczególnych działach warsztatów szkolnych, co stwierdziły również osoby wizytujące i co jest zapisane w raporcie. Zgadzam się ze stwierdzeniem wizytujących również zawartym w raporcie, iż niektórzy chłopcy w trakcie zajęć warsztatowych przebywali bez koszulki z własnej woli.

Zdejmowanie koszulki w trakcie zajęć praktycznych podyktowane jest faktem, iż w pracowniach, w których odbywają się zajęcia praktyczne zapewnione są warunki zbliżone do domowych, jest przede wszystkim bardzo ciepło, czysto i schludnie. Nauczyciele zawodu dbają o dobrą atmosferę we własnym dziale oraz porządek. Została jednak zwrócona uwaga wszystkim nauczycielom zawodu, aby uczniowie podczas zajęć warsztatowych byli zawsze ubrani zgodnie z obowiązującymi wymogami.

Odnosząc się do problemu rękawiczek stwierdzam jednoznacznie, iż w zajęciach warsztatowych realizowanych we wszystkich działach naszych warsztatów przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy zabraniają pracy w rękawiczkach.

SPOSÓB PRYZNAWANIA STYPENDIUM

Wobec stwierdzenia zawartego w pkt.9 raportu, iż wychowankowie za godzinę swojej pracy zarabiają około 90 groszy uprzejmie wyjaśniam, iż wychowankowie Zakładu

Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkim nie zarabiają, ponieważ nie są zatrudnieni, z wychowankami przebywającymi w naszej placówce nie zawiera się umów o pracę.

Wszyscy wychowankowie otrzymują natomiast kieszonkowe, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.

Kieszonkowe przyznawane jest w oparciu o regulamin przyznawania kieszonkowego wychowankom umieszczonym w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich. W Konstancynie Łódzkim.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w naszej placówce stosuje się nowatorski oraz bardzo motywujący do osiągania dobrych wyników zarówno w nauce zawodu jak i zachowaniu wychowanków sposób przyznawania kieszonkowego. Wysokość kieszonkowego otrzymywanego przez wychowanka uzależniona jest od jego osiągnięć a więc od ocen za pracę i zachowanie w danym miesiącu. W celu zapewnienia prostoty oraz przejrzystości sposobu wyliczania kwot kieszonkowego zrozumiałych dla wychowanków zastosowano przeliczenie ustalonego limitu środków w wysokości 2,8% kwoty bazowej przypisanej każdemu wychowankowi na jedną godzinę zajęć praktycznej nauki zawodu wg wzoru:

$$\frac{\text{Kwota bazowa} \times \text{wskaźnik } 2,8\%}{\text{Ilość godzin}}$$

Aktualnie przy obowiązującej 1.873,94 PLN kwocie bazowej wysokość kieszonkowego w przeliczeniu na jedną godzinę zajęć praktycznych wynosi 0,90 PLN.

Wychowankowie zgodnie z obowiązującymi przepisami uczestniczą w zajęciach praktycznych średnio około 70 godzin w miesiącu a więc wysokość kieszonkowego może sięgać $70 \text{ godz.} \times 0,9 \text{ PLN} = 63 \text{ PLN}$ miesięcznie przy uzyskaniu bardzo dobrej oceny za udział w zajęciach (pracę) oraz dobrej z zachowania.

W przypadku, gdy wychowanek nie uzyska wymienionych ocen kieszonkowe jest pomniejszane procentowo w odniesieniu do otrzymanych ocen zgodnie ze wskaźnikami zawartymi w pkt. 11 regulaminu.

Nadmieniam, iż tak skonstruowany regulamin bardzo się sprawdza w naszej placówce, czego dowodem jest chociażby fakt, iż średnia ocen wszystkich wychowanków biorących udział w zajęciach praktycznych wynosi 4,65 co świadczy jednocześnie o tym, iż wychowankowie w zdecydowanej większości otrzymują kieszonkowe bardzo zbliżone do 2,8% kwoty bazowej.

Regulamin przyznawania kieszonkowego w załączeniu.

Stypendium przyznawane jest na podstawie Rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu określania wysokości stypendium dla nieletnich odbywających praktyczną naukę zawodu w formie praktyk zawodowych w warsztatach szkolnych, prowadzonych przez szkołę lub zespół szkół działających przy zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich oraz w oparciu o regulamin przyznawania stypendium w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkim.

Miesięczna wysokość stypendium wynosi 1% kwoty bazowej. Aktualnie kwota bazowa wynosi 1.873,84 zł a więc stypendium może wynosić około 18 złotych. Wysokość stypendium ulega zmniejszeniu za każdy dzień nieobecności nieletniego na zajęciach praktycznej nauki zawodu. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej przyczynami zdrowotnymi stypendium pomniejsza się o 1% za każdy dzień nieobecności w miesiącu.

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej innymi przyczynami niż zdrowotne lub nieobecności nieusprawiedliwionej 10 % za każdy dzień nieobecności w miesiącu. Stypendium może być zwiększone o 50% jego wysokości, jeżeli nieletni uzyskał ocenę półroczną o jeden stopień wyższą niż w półroczu poprzednim.
Regulamin przyznawania stypendium w załączeniu.

Reasumując:

1. Żaden wychowanek przebywający w naszej placówce nie schudł ani pół kilograma.
2. Owoce, warzywa, słodczyce wychowankowie otrzymują regularnie do codziennych posiłków.
3. Wszyscy wychowankowie schroniska proszą o pozostanie w tej placówce, gdyż czują się tu bezpiecznie.
4. Rodzice występują o przydział naszych wychowanków ze schroniska do naszego zakładu.
5. Wielokrotnie nasi pracownicy pomagają naszym wychowankom po opuszczeniu placówki przeznaczając prywatne pieniądze na ich wyżywienie, pozyskanie mebli, zgromadzenie opału na zimę, czy naprawę ogrzewania.
6. Stosując kary i nagrody od wielu lat stosunek ten wynosi: 90% nagrody – 10% kary.
7. Przynajmniej raz lub dwa razy w tygodniu organizujemy różne imprezy dla naszych wychowanków (wycieczki, quizy, turnieje, zawody sportowe, wyjścia do kina i teatru, itp.).

Zapewniam, że w naszej placówce pracują pedagodzy, którzy wybrali ten zawód, aby młodym ludziom skonfliktowanym z prawem, pomagać w powrocie do życia w normalnym społeczeństwie.

Z poważaniem

DYREKTOR
ZAKŁADU POPRAWCZEGO
I SCHRONISKA DLA NIELETNICH

Krzysztof Waligórski

Wykaz załączników:

1. Regulamin przyznawania stypendium.
2. Regulamin przyznawania kieszonkowego.
3. Prośba wychowanka o pozostawienie w naszej placówce.
4. Prośba rodziców o przydział syna do naszego zakładu.
5. Przykładowa dokumentacja szkolna z izby przejściowej
6. Przykładowa dokumentacja psychologiczno- pedagogiczna z izby przejściowej.
7. Przykładowe arkusze spostrzeżeń ze szkoły, warsztatów i internatu.
8. Stosowanie izby izolacyjnej.
9. Regulamin wychowanków przebywających w Izbie Przejściowej.

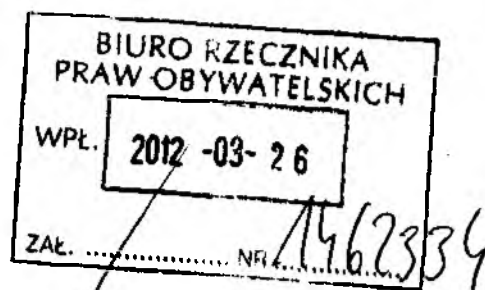
Do wiadomości:

1. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi
2. Okręgowy Zespół Nadzoru Pedagogicznego w Warszawie
3. Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji, Ministerstwo Sprawiedliwości w Warszawie

RPO 689854/11

Warszawa, dnia 16.03.2012r.

OZNP 411 / Z / 26 / 12

Pani
Magdalena Chmielak
Zastępca Dyrektora Zespołu
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00 – 090 Warszawa

27
2012 -03- 28

**Wyjaśnienia dotyczące weryfikacji zarzutów
stosowania przemocy fizycznej i werbalnej przez kadrę placówki
w ZP i SdN w Konstancynie Łódzkim**

Wizytatorzy Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym w Warszawie w roku 2011 w ramach sprawowanego wzmocnionego nadzoru nad placówką dokonywali kontroli dotyczącej obszaru poczucia bezpieczeństwa, przestrzegania praw nieletnich w ocenie wychowanków oraz atmosfery wśród kadry pedagogicznej w ZP i SdN w Konstancynie Łódzkim.

W dniu 15.03.2011 r. – w ramach przeprowadzonej lustracji ZP i SdN w Konstancynie Łódzkim wizytatorzy OZNP przy Sądzie Okręgowym w Warszawie przeprowadzili kontrolę następujących obszarów:

- Ustalenie stopnia przestrzegania praw nieletnich i poczucia ich bezpieczeństwa w ww. placówce.
- Ustalenie atmosfery i panujących relacji między pracownikami zakładu oraz schroniska.

Sposób przeprowadzonej kontroli:

- a) przeprowadzenie anonimowej ankiety wśród wszystkich wychowanków,
- b) rozmowy z pracownikami placówki.

Wnioski i zalecenia OZNP

1. Nieletni mają swobodny dostęp do usług medycznych - większość korzysta z nich regularnie.
2. Zdecydowana większość nieletnich zna swoje prawa i obowiązki - Regulamin Wychowanka jest wywieszony na tablicy informacyjnej w każdej grupie wychowawczej.
3. Generalnie nieletni znają nagrody i środki dyscyplinarne, które regulują ich funkcjonowanie na terenie placówki.
4. Kontakt z rodziną nieletni oceniają na bardzo dobry - jednak mają potrzebę zwiększenia możliwości częstszych i dłuższych rozmów telefonicznych.
5. Z uwagi, iż ankietowani zgłaszali negatywne uwagi dotyczące posiłków, dyrektor placówki zostanie zobowiązany do realizacji potrzeb nieletnich w tym zakresie.
6. Należy zwiększyć nadzór wewnętrzny kadry kierowniczej - uczyć, zobowiązać i kontrolować pracowników, by nie występowały sytuacje, w których pracownicy przejawiają zachowania agresywne.
7. Z uwagi, iż znaczna ilość ankietowanych zaznaczyła, iż nie informuje dorosłych o sytuacjach przemocowych na terenie placówki, należy stosować wyraźne formy podmiotowości w relacjach z wychowankami, pogłębiając opiekę indywidualną i bezpośredni kontakt z wychowankiem. Powinna zostać poszerzona oferta profilaktyczna o zajęcia TZA.

W dniu 25.05.2011 r. – lustracja OZNP Schroniska dla Nieletnich i Zakładu Poprawczego w Konstancynie Łódzkim.

Wizytatorzy OZNP przeprowadzili kontrolę obszaru :

Ocena poczucia bezpieczeństwa wśród nieletnich przebywających w Schronisku dla Nieletnich i Zakładzie Poprawczym w Konstancynie Łódzkim oraz panującej atmosfery między pracownikami placówki.

Sposób przeprowadzonej kontroli:

- rozmowy indywidualne z wybranymi losowo wychowankami,
- rozmowy z pracownikami pedagogicznymi.

Wnioski i zalecenia:

1. W miarę finansowych możliwości należy zmodernizować ogrodzenie placówki, tak by była możliwość bezpiecznego korzystania np. z boiska większej grupy wychowanków.

2. Odbywają się systematycznie zebrania kadry kierowniczej, wychowawców grup internatowych, nauczycieli, które mają na celu dzielenie się wiedzą i informacjami na temat atmosfery wychowawczej, pozytywnych zmian w wychowankach oraz problemów wychowawczych.

3. Relacje między wychowankami, a pracownikami placówki zostały ocenione jako właściwe, stosowne do sytuacji.

4. Relacje panujące między pracownikami w placówce są właściwe, mają na celu podejmowanie ścisłej współpracy celem uczestniczenia w spójnym i konstruktywnym procesie wychowawczo – resocjalizacyjnym wychowanków.

W dniu 15.11.2011 r. - Kontrola poczucia bezpieczeństwa i przestrzegania praw wychowanków w placówce w ocenie nieletnich oraz atmosfera i panujące relacje między pracownikami placówki.

Sposób przeprowadzonej kontroli:

- rozmowy, kierowane z nieletnimi,
- rozmowy z pracownikami pedagogicznymi

Na terenie szkoły przeprowadzono z nieletnimi rozmowy na temat panującej atmosfery w placówce. Rozmowy odbyły się z wychowankami dwóch klas, były spontaniczne, odbywały się z nieletnimi, którzy sami chcieli wypowiadać się. Wychowankowie wypowiadali się chętnie, odpowiadali na pytania dotyczące aktualnych wydarzeń.

W rozmowie z wizytatorami najczęściej pretensji mieli o to, że „muszą się uczyć”. Porównywali szkołę w placówce z innymi szkołami, do których uczęszczali. Twierdzili, że nigdzie nie musieli się tyle uczyć, co tutaj. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że nie mają nawyku systematycznej pracy i nauki. Krytycznie wypowiadali się o nauczycielach ze szkoły, że nie są przez nich rozumiani, dużo zadają prac domowych, nie mają cierpliwości do tłumaczenia im ponownie tematów oraz nie biorą pod uwagę tego, że nie są w stanie „tyle od razu nauczyć się”.

Z rozmowy z dyrektorem szkoły, nauczycielami wynika, że kładziony jest duży nacisk na systematyczną naukę i obowiązkowość. Z obserwacji kadry wynika, że część chłopców niechętnie się uczy, stara się czynić uniki a nawet oszukiwać w internacie, że nie mają nic zadane.

Nieletni wypowiadali się na temat „kar”, które w ich poczuciu są niesprawiedliwie w stosunku do ich zachowania oraz, że za mało jest nagród za dobre sprawowanie. Z analizy ilościowej stosowanych nagród i środków dyscyplinarnych wynika, że 2011 roku udzielono 1035 nagród oraz zastosowano 147 środków dyscyplinarnych.

Na temat relacji z pracownikami placówki wypowiadali się ostrożnie bez wskazań nieprawidłowych ich zdaniem zachowań. Jeden z wychowanków porównywał pobyt w placówce z inną placówką, z którą miał do czynienia i oceniał pobyt w obecnej placówce jako dużo surowszy pod względem nauki w szkole i pod względem atmosfery. Chłopcy chcieliby mieć więcej czasu

wolnego na oglądanie telewizji, rozmowy z kolegami, „nic nie robienie”. Starają się poprawnie zachowywać, bo chcą otrzymywać przepustki i wyjść jak najszybciej z placówki.

Pracownicy placówki w trakcie rozmów nie sygnalizowali większych uwag odnośnie nieprawidłowości w obszarze kontaktów interpersonalnych między pracownikami.

W okresie jesiennym wystąpiły pewne nieporozumienia pomiędzy nauczycielami a wychowawcami internatu z powodu nie odrabiania prac domowych przez wychowanków i przychodzenia na lekcje bez przygotowania do lekcji. Jednak pracownicy obu działów szybko doszli do porozumienia i zostały ustalone zasady i przepływ informacji, który pozwala unikać sytuacji nie przygotowywania się nieletnich do lekcji. Brak poważnych konfliktów wśród pracowników oraz dążenie do jednolitych oddziaływań wobec wychowanków zwiększa współpracę we wspólnym celu - skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych.

Relacje między pracownikami zostały ocenione jako poprawne i spokojne z pewną dozą smutku, gdyż w roku 2011 zmarło kilku pracowników placówki.

Wnioski i zalecenia zostaną przedstawione po kontroli placówki w grudniu 2011 r.

W dniu 01.12.2011 r. kontrola OZNP w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Konstantynowie Łódzkim.

Tematyka kontroli:

- kontrola poczucia bezpieczeństwa i przestrzegania praw wychowanków w placówce w ocenie wychowanków,

Sposób przeprowadzonej kontroli:

- rozmowy kierowane z nieletnimi
- rozmowy z pracownikami

W toku kontroli przeprowadzono rozmowy ze wszystkimi wychowankami, dyrektorem placówki, dyrektorem szkoły, pracownikami pedagogicznymi.

Wizytatorzy Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przeprowadzili rozmowy z wychowankami w 6 klasach na terenie szkoły.

Nieletnim zostały zadane pytania dotyczące: znajomości praw i obowiązków, żywienia, znajomości nagród i środków dyscyplinarnych, relacji wychowanków z kolegami i z kadrami pedagogicznymi placówki, czasu wolnego spędzanego przez nieletnich w placówce, poczucia bezpieczeństwa w opinii wychowanków placówki.

Z wypowiedzi i oceny nieletnich wynika:

Znajomość praw i obowiązków

Zdecydowana większość wychowanków placówki oświadczyła, że została zapoznana z regulaminem placówki. Nieliczni wychowankowie deklarowali brak znajomości regulaminu. Niektórzy wychowankowie informowali, że mieli obowiązek nauczyć się na pamięć swoich obowiązków. Wskazaniem przez wychowanków miejscem, w którym mogą zapoznać się z Regulaminem jest izba przejściowa oraz grupy wychowawcze.

Żywienie

Nieletni nie narzekają na posiłki w placówce. Dostają dokładki, jeśli któryś z wychowanków poprosi. W odczuciu nieletnich posiłki są zazwyczaj smaczne. Zdecydowana większość wychowanków nie ma uczucia głodu w ciągu dnia.

Znajomość nagród i środków dyscyplinarnych

Najczęściej wymieniane przez wychowanków nagrody to możliwość wykonania połączenia telefonicznego (3 minutowe), przepustki, pochwały, wyjazdy na wycieczki, turnieje szachowe, piłki i konkursy.

Natomiast w obszarze środków dyscyplinarnych wymieniono następujące formy: wniosek o ukaranie, zakaz przepustek, zakaz chodzenia we własnej

odzieży, pobyt w izolatce (tak określają izbę przejściową), zakaz oglądania telewizji, za złe postępy w nauce obniżona ocena z zachowania.

Relacje wychowanków z kolegami i z kadrami pedagogicznymi placówki

Większość wychowanków deklaruje poprawne relacje z kolegami w placówce. Zdarzają się kłótnie między nimi, ale starają się dbać o dobre stosunki w grupie. Wychowankowie wolą rozmawiać między sobą niż z pracownikami placówki.

Niektórzy informują, że mają mniejsze zaufanie do kadry pedagogicznej niż do kolegów. W konkretnych wskazaniach, jako osoby zaufane zostali wymienieni pani pedagog (~~olama wawisko~~) oraz wychowawca jednej z klas (kl.II zawodowa).

Czas wolny spędzany przez nieletnich w placówce

Według opinii wychowanków, większość swojego wolnego czasu spędzają na świetlicy, gdzie mają dużo czasu na naukę i odrabianie lekcji. Poza tym oglądają telewizję, grają w ping – ponga, w piłkę na sali.

Nieletni chcieliby więcej czasu wolnego spędzać na zajęciach sportowych na świeżym powietrzu, mieć dostęp do komputerów – Internetu, mniej zadawanych lekcji, mieć więcej czasu dla siebie, żeby porozmawiać z kolegami.

Poczucie bezpieczeństwa w opinii wychowanków placówki

Niektórzy nieletni mają zmniejszone poczucie bezpieczeństwa w placówce, bo w ich mniemaniu są za „wszystko” karani. Wychowankowie schroniska są niepewni swojego dalszego losu, nie wiedzą czy po rozprawie zostaną zwolnieni czy zostaną, w obecnej placówce czy trafią do innego zakładu. Nieliczni wychowankowie wykazują mniejsze zaufanie do części kadry pedagogicznej i niepedagogicznej, ponieważ w ich odczuciach są niewłaściwie i niesprawiedliwie przez nich traktowani. Informują, że zdarzają się wobec nich zachowania agresywne jak np. krzyki, wyśmiewanie, poniżanie, uderzenie. Część wychowanków uważa, że relacje między nimi a kadrami są poprawne i nie mają żadnych uwag.

REALIZACJA ZALECEŃ Z LUSTRACJI, KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W ZP I SdN W KONSTANTYNOWIE ŁÓDZKIM W ROKU 2011.

- Kadra kierownicza zwiększyła nadzór wewnętrzny nad: pilotowaniem właściwych relacji między pracownikami a wychowankami, pomocą wychowankom przy odrabianiu lekcji i nauce, poszanowaniu wzajemnej godności i bezpieczeństwa, wzmożeniem indywidualnych oddziaływań w ramach zespołów wychowawczych
- Zaplanowane jest przeprowadzenie szkolenia w ramach TZA dla pracowników i wychowanków do maja 2012r.
- Zabezpieczono newralgiczne (stare) elementy ogrodzenia, umożliwiające ewentualne ucieczki. Od wiosny 2012 będą kontynuowane dalsze prace modernizacyjne przy ogrodzeniu, które w efekcie umożliwią korzystanie z terenu boiska wszystkim wychowankom.

Z całościowej analizy, dokonanej w wyniku kontroli dokonywanych w roku 2011, dotyczącej obszaru poczucia bezpieczeństwa, przestrzegania praw nieletnich w ocenie wychowanków oraz atmosfery wśród kadry pedagogicznej OZNP formułuje następujące wnioski i zalecenia do dalszej realizacji.

Wnioski

Atmosfera wśród pracowników

- Relacje między pracownikami zostały ocenione jako pozytywnie zmieniające się na przestrzeni czasu, poprawne i spokojne z pewną dozą smutku, gdyż w roku 2011 zmarło kilku pracowników placówki,
- Brak poważniejszych konfliktów wśród pracowników oraz dążenie do jednolitych oddziaływań wobec wychowanków zwiększa współpracę we wspólnym celu - skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych.

Poczucie bezpieczeństwa, przestrzegania praw nieletnich.

- Dynamika procesów interakcyjnych i zmian zachodzących w placówce ma wpływ na interpretację przez nieletnich postaw i zachowań osób dorosłych.
- Nieletni mają swobodny dostęp do usług medycznych – większość korzysta z nich regularnie,
- Zdecydowana większość nieletnich zna swoje prawa i obowiązki – Regulamin Wychowanka jest wywieszony na tablicy informacyjnej w każdej grupie wychowawczej,
- Generalnie nieletni znają nagrody i środki dyscyplinarne, które regulują ich funkcjonowanie na terenie placówki (w ankietach wymieniano 18 rodzajów nagród),
- Kontakt z rodziną nieletni oceniają na bardzo dobry,
- Nieletni pozytywnie oceniają wyżywienie w placówce,
- W opinii wychowanków relacje z kolegami są poprawne,
- W placówce kładziony jest duży nacisk na naukę i obowiązkowość do czego w większości wychowanków przychodzących do placówki nie jest przyzwyczajonych
- Wychowankowie chcieliby, aby nauczyciele wykazywali większą cierpliwość i wyrozumiałość w sytuacjach, kiedy materiał dydaktyczny sprawia im dużą trudność w opanowaniu.
- Nieletni za mało czasu spędzają na „świeżym powietrzu”,
- W ocenie niektórych wychowanków zdarzają się zachowania agresywne pracowników placówki w stosunku do nich, bez konkretnych wskazań,
- Nieliczni wychowankowie twierdzą, że w relacjach z niektórymi opiekunami mają zmniejszone poczucie bezpieczeństwa,
- Mimo pewnych działań podjętych przez zespół kierowniczy placówki w w/w obszarze, z analizy opinii nieletnich wynika, że zmiany

w relacjach kadry z wychowankami muszą być bardziej zindywidualizowane i intensywniejsze. Pozwoli to na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i autorytetu kadry opartego na indywidualnych cechach osobowościowych.

Zalecenia

- Należy zwiększyć poczucie bezpieczeństwa poprzez intensywniejszą, indywidualną opiekę nad wychowankami,
- Należy stworzyć wychowankom możliwość spędzania więcej czasu na świeżym powietrzu np. boisku,
- Nauczyciele szkół powinni wykazywać większą cierpliwość i w ramach możliwości prowadzić większą ilość indywidualnych zajęć wyrównawczych z wychowankami,
- Należy wyeliminować zachowania agresywne pracowników placówki w stosunku do wychowanków, jeżeli występują,
- Dyrektor i kadra kierownicza w ramach nadzoru wewnętrznego powinni kontrolować, diagnozować i jeżeli występują, absolutnie eliminować niewłaściwe zachowania pracowników. Działania te muszą być skuteczne.

Okręgowy Zespół Nadzoru Pedagogicznego w maju / czerwcu 2012 roku w ramach lustracji tematycznej – Przestrzeganie praw nieletnich i poczucia bezpieczeństwa planuje kontrolę w/w zaleceń. ✓

Z pominięciem

STARSZY WIZYTATOR
Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego
przy Sądzie Okręgowym w Warszawie
B. Przychodzka
Bożena Przychodzka

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33
Centrala tel. 521-28-88

DWOiP. III. 072-2/12/4

RPO-689854/M

Warszawa, dnia 10.04.2012 r.

BIURO RZECZYNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2012-04-11
ZAL.	NR 1465720

Pan
Krzysztof Waligórski
Dyrektor Zakładu Poprawczego
i Schroniska dla Nieletnich
w Konstancynie Łódzkiej

MY
2012-04-16

W związku z przesłanym do Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Raportem Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkiej w dniach 7-8 grudnia 2011 r. oraz udzielonymi przez Pana odpowiedziami na zawarte w nim rekomendacje zaleca się, co następuje:

- Kwestię związaną z korespondencją nieletniego, umieszczonego w zakładzie lub schronisku dla nieletnich reguluje szczegółowo artykuł 66 § 3 u.p.n.- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.Nr 35, poz. 228 ze zm.). Korespondencja podlega kontroli tylko w przypadku powzięcia „uzasadnionego podejrzenia” wystąpienia okoliczności wymienionych szczegółowo w tym artykule. Zaleca się należyte stosowanie zapisów ustawy.

- W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1359 z póź.zm.) znajdują się zapisy dotyczące otrzymywania kieszonkowego przez nieletnich w zakładzie. W związku z powyższym należy dostosować Regulamin przyznawania kieszonkowego do obowiązujących przepisów i przestrzegać jego stosowania.

- Zaleca się stosowanie jedynie tych środków dyscyplinarnych, które przewidziane są w rozporządzeniu *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla*

T: 30/07/2012

Kopiuje nr 16.04.2012, Klu

nieletnich. Stosowanie kar, które mogą wpłynąć na zachwianie poczucia wartości nieletniego oraz spowodować utratę szacunku do samego siebie jest niedozwolone.

Proszę o niezwłoczne zastosowanie powyższych zaleceń.

Naczelnik
Sądu Wydziałem Orzeczeń
Karnych i Nieletnich

Dariusz Cieslik
sędzia

Do wiadomości:
- Rzecznik Praw Obywatelskich – Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji”

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO-689854-VII-720.8.2/11/JJ**

Warszawa, 2012-09-03

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

**Pan Dyrektor
Zakładu Poprawczego
i Schroniska dla Nieletnich
ul. Ignacew 9
95-050 Konstaktynow Łódzki**

1667300

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, zwracam się z uprzejmą prośbą o poinformowanie Krajowego Mechanizmu Prewencji o realizacji niektórych rekomendacji wydanych w wyniku wizytacji prewencyjnej, przeprowadzonej w Schronisku dla Nieletnich i Zakładzie Poprawczym w Konstaktynowie Łódzkim w dniach 7 – 8 grudnia 2011 r.

W swoim piśmie z dnia 13 marca 2012 r. odniósł się Pan do rekomendacji wskazując, iż niektóre z nich zrealizowane zostaną w późniejszym terminie, inne zaś nie wymagają wdrożenia. W związku z tym proszę o udzielenie informacji o realizacji następujących zaleceń.

1. Urządzenie izb przejściowych w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia mieszkalnego (rekomendacja 1.2);

W swoim piśmie stwierdził Pan, iż urządzenie pomieszczeń izb przejściowych w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia mieszkalnego uznaje Pan za priorytet. Dlatego powzięte zostały stosowne decyzje, zorientowane na spełnienie pod każdym względem wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17

Ł. 31.10.

października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1359, ze zm., zwane dalej rozporządzeniem).

Krajowy Mechanizm Prewencji zwraca się z pytaniem, w jakim stopniu powyższa deklaracja została zrealizowana.

2. Rzetelne prowadzenie Książki ewidencji izby przejściowej w zakresie uwag i spostrzeżeń osób sprawujących opiekę nad wychowankiem (nieletnim) w czasie jego pobytu w izbie, jego udział w codziennych zajęciach na świeżym powietrzu oraz wskazania godziny umieszczenia podopiecznego (rekomendacja 1.7);

Podczas wizytacji Krajowy Mechanizm Prewencji dostrzegł, że w Książce ewidencji wychowanków umieszczonych w izbie przejściowej brak jest uwag i spostrzeżeń osób sprawujących opiekę nad wychowankiem (nieletnim) w czasie jego pobytu w izbie oraz brak wskazania godziny umieszczenia podopiecznego. Zgodnie z § 7 Załącznika nr 2 rozporządzenia *Księga ewidencji wychowanków (nieletnich) umieszczonych w izbie przejściowej i księga ewidencji wychowanków (nieletnich) umieszczonych w izbie izolacyjnej zawierają: imię i nazwisko wychowanka (nieletniego), datę i godzinę umieszczenia, przyczynę umieszczenia, imię i nazwisko osoby podejmującej decyzję o umieszczeniu, uwagi i spostrzeżenia osób sprawujących opiekę nad wychowankiem (nieletnim) w czasie jego pobytu w izbie oraz datę i godzinę zwolnienia z izby.*

W odpowiedzi na powyższą rekomendację napisał Pan, iż Książka ewidencji izb przejściowej jest prowadzona zgodnie z przeznaczeniem i zaleceniami wizytatorów Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego, zaś kwestionowany brak dokumentacji opieki znajduje się w teczkach osobopoznawczych wychowanków (w aktach wychowanków), arkuszach obserwacji i innych dokumentach. Krajowy Mechanizm Prewencji podkreśla, iż powyższa rekomendacja dotyczy wszystkich wychowanków przebywających w izbie przejściowej, również tych umieszczonych w trybie przepisu § 25 i § 44 ust. 2 pkt 4 i 5 rozporządzenia (nie tylko nieletnich nowoprzybyłych). Nie odniósł się Pan ponadto do kwestii niewpisywania godzin umieszczania nieletniego w izbie. Z Pana wypowiedzi wynika, że w Pana ocenie Książka ewidencji izb przejściowej prowadzona jest we właściwy sposób i nie widzi Pan konieczność wdrażania rekomendacji KMP.

Biorąc pod uwagę, że przepisy rozporządzenia wyraźnie wskazują, w jaki sposób powinna być prowadzona dokumentacja placówki, Krajowy Mechanizm Prewencji uważa, iż niestosowanie się do wymienionych przepisów świadczy o nie podejmowaniu przez władze takich placówek działań, do których są zobowiązane. W związku z powyższym KMP zaleca dostosowanie sposobu prowadzenia Książki ewidencji izb przejściowej do przepisów rozporządzenia.

3. Dostosowanie Regulaminu wychowanków ZPiSdN przebywających w izbie izolacyjnej do przepisów zawartych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, tekst jedn., dalej upn) (rekomendacja 1.8);

Treść wyżej wymienionego Regulaminu wzbudza poważne zastrzeżenia KMP. Punkt 1 Regulaminu brzmi: „Wychowanek zakładu (schroniska) może zostać umieszczony w izbie izolacyjnej wyłącznie w celu przeciwdziałania:

- usiłowaniu targnięcia się na życie lub zdrowie własne albo innej osoby,
- nawoływaniu do buntu,
- zbiorowej ucieczki, niszczeniu mienia powodującemu poważne zakłócenie porządku,
- samowolnemu opuszczaniu przez nieletniego placówki,
- w celu doprowadzenia do takiej placówki.

Krajowy Mechanizm Prewencji wskazał w Raporcie, iż powyższy zapis jest niezgodny z art. 95a § 5 upn, zgodnie z którym środki przymusu bezpośredniego, o których mowa w § 4 pkt 2 i 3 (umieszczenie w izbie izolacyjnej; założenie pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa) stosuje się wyłącznie wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich, jedynie w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 (usiłowaniu targnięcia się nieletniego na życie lub zdrowie własne albo innej osoby). A zatem katalog zachowań zawarty w pkt 1 Regulaminu został rozszerzony o inne zachowania nieletniego. Krajowy Mechanizm Prewencji zalecił dostosowanie Regulaminu do przepisów zawartych w upn w zakresie opisanym wyżej.

W odpowiedzi napisał Pan, iż uzupełnieniem Regulaminu wychowanków ZPiSdN w Konstantynowie Łódzkim przebywających w izbie izolacyjnej jest Procedura Stosowania

Izby Izolacyjnej. Z niniejszej odpowiedzi wynika zatem, że nie dostrzega Pan potrzeby zmiany zapisu pkt 1 Regulaminu.

W związku z powyższym KMP ponownie zaleca, aby dostosować Regulamin wychowanków ZPiSdN w Konstantynowie Łódzkim przebywających w izbie izolacyjnej do przepisów upn.

4. Zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym (rekomendację 1.10);

W odpowiedzi na powyższą rekomendację poparł Pan konieczność szkoleń dla pracowników placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym oraz krajowym wskazując, iż realizacja tego postulatu będzie realizowana od II kwartału 2012 roku.

W związku z tym Krajowy Mechanizm Prewencji zwraca się z prośbą o poinformowanie, w jakim stopniu został powyższa rekomendacja zrealizowana, czy szkolenia odbyły się, jaki był ich temat oraz przez kogo były prowadzone.

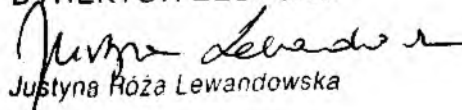
5. zapewnienie środków niezbędnych na przystosowanie placówki do potrzeb osoby niepełnosprawnej (rekomenacja 1.13);

Wskazał Pan w swoim piśmie, że w planach na przyszłość (przy możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych) bierze Pan pod uwagę potrzebę modernizacji architektonicznej placówki do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Krajowy Mechanizm Prewencji zwraca się z prośbą o udzielenie informacji, czy podjęte zostały już jakieś działania mające na celu zrealizowanie powyższej rekomendacji.

Mając na uwadze wszystkie poruszone powyższej kwestie, zwracam się z uprzejmą prośbą o odniesienie się do uwag i zaleceń Krajowego Mechanizmu Prewencji.

DYREKTOR ZESPOŁU

Justyna Róża Lewandowska

Do wiadomości:

1. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi 166 7281
2. Okręgowy Zespół Nadzoru Pedagogicznego w Warszawie 166 7287
3. Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości 166 7288

ZAKŁAD POPRAWCZY I SCHRONISKO DLA NIELETNICH W KONSTANTYNOWIE ŁÓDZKIM

ul. Ignacew 9

tel./fax 0-42 211-12-58

Konstantynów Łódzki, 2012-09-20

RPO-689856/M

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji”

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2012-10-01
ZAL. 1/1 NR 150624

W odpowiedzi na pismo Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” z dnia 03.09.2012
uprzejmie informuję, że:

2012-10-02

1. Urządzenie izb przejściowych w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia
mieszkalnego (rekomenacja 1.2) została przeprowadzona w miarę posiadanych
środków w okresie od lutego do sierpnia 2012r.:

- Pomieszczenia izb przejściowych zostały odmalowane, odświeżone, na ścianach wykonano gładź gipsową, zmodernizowano okna aby były bezpieczne dla wychowanków tam przebywających, unowocześniono oświetlenie (*dane wzmnyko*)
- Z pomieszczeń usunięto lub zabezpieczono wystające rury centralnego ogrzewania i wodociągowe, zabudowano kaloryfery.
- Zmodernizowano łóżka aby były bezpieczne i nie stanowiły zagrożenia dla podopiecznych podczas podejmowania prób niewłaściwych zachowań (barierki łóżek, metalowe sprężyny i haki zastąpiono płytami z drewna). Ponadto doposażono izby przejściowe w nowe stoliki i krzesła dla przebywających wychowanków.
- Wychowankowie mają dostęp do biblioteki i podręcznego księgozbioru (książek i czasopism), kontynuują edukację szkolną podczas indywidualnych zajęć z nauczycielami.
- Od kiedy został przyznany dodatkowy etat strażnika wychowankowie mogą korzystać z zajęć na świeżym powietrzu o ile pozwala na to pogoda i wyrażają chęć udziału w tych zajęciach.

2. W uzgodnieniu i akceptacji z OZNP i DWOiP od września 2012r. książka ewidencji izby przejściowej zawiera informacje w zakresie uwag i spostrzeżeń osób sprawujących opiekę nad wychowankiem (nieletnim) w czasie jego pobytu w izbie:

- Realizacji zajęć m.in. nauki własnej, rozmów pedagogicznych, spotkań z pedagogiem i psychologiem

myft. Luty 2/10/12

- Uwag dotyczących zachowania podczas pobytu w izbie
- Zajęć na świeżym powietrzu

Odnosnie rekomendacji (1.7) w księdze izby przejściowej prowadzonej od 2007r. do 2012r. zdarzył się jeden, tylko jeden przypadek nr 238 z 2010r. *(dane umiarkowane)*, kiedy strażnik zapomniał wpisać godzinę umieszczenia wychowanka w izbie przejściowej dowieszonego przez policję z niepowrotu. Zapisywanie godzin umieszczenia i opuszczania izby przejściowej jest skrupulatnie przestrzegane. Brak wpisu godziny z w/w dnia jest jedynym wyjątkiem. Takie same kryteria umieszczania i opuszczania izby przejściowej dotyczą wszystkich wychowanków, zarówno nowo przybyłych jak i wychowanków dowożonych przez policję z niepowrotów.

3. Dostosowanie regulaminu wychowanków ZPiSdN przebywających w izbie izolacyjnej do przepisów zawartych w ustawie z dn. 26.10.1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010r. nr 33 poz. 178, tekst jednolity, dalej upn.) (rekomendacja 1.8) nastąpiło przez wykreślenie:

- Nawoływanie do buntu
- Zbiorowej ucieczki, niszczenia mienia powodującemu poważne zakłócenia porządku
- Samodzielnemu opuszczaniu przez nieletniego placówki
- W celu doprowadzenia do takiej placówki

Uzupełniająca Procedura Stosowania Izby Izolacyjnej zawęża stosowanie tej izby do przypadku

- Usiłowania targnięcia się na życie lub zdrowie własne lub innej osoby zgodnie z upn.

W przypadku naszej placówki izba izolacyjna nie była stosowana (nie było takiej potrzeby).

4. W odpowiedzi na zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym (rekomendacja 1.10) uprzejmie informuję, że wykorzystując „Rok Korczakowski 2011-2012” odbyło się szkolenie wewnętrzne rady pedagogicznej poświęcone Działalności Janusza Korczaka i prawom dziecka w dniu 31.05.2012r. przez wychowawcę internatu *(dane umiarkowane)*
- W dniu 31.10.2012r. odbędzie się szkolenie zewnętrzne pracowników ZPiSdN w zakresie praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym – przez pana Macieja Osucha – rzecznika praw dziecka ze Śląskiego Kuratorium Oświaty w Katowicach.
5. Dostosowanie placówki do potrzeb osób niepełnosprawnych łączy się z poważnymi inwestycjami i zmianami architektonicznymi budynku.

Nadmieniam, iż od 1986r. odkąd pracuję w tej instytucji nie było wychowanka niepełnosprawnego. Zdarzył się jedyny przypadek ociemniałej matki, która odwiedzała syna w placówce, ale zawsze była z przewodnikiem i miała z naszej strony zawsze zapewnioną pomoc podczas odwiedzin.

Schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze zwolnione są w znacznej mierze ze spełnienia warunków określonych prawnie w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych. Nasza placówka dysponuje obszernym parkingiem, gdzie zawsze znajdzie się miejsce dla osoby niepełnosprawnej, ma odpowiednią drogę dojazdową, odpowiednio utwardzone (z kostki brukowej) dojście zapewniające osobom niepełnosprawnym dostęp do budynku głównego. Pokonanie schodów w tak sporadycznych przypadkach też nie powinno sprawiać problemów, gdyż zawsze z naszej strony możemy służyć pomocą przy wejściu do budynku osobom niepełnosprawnym.

Wymagania dostępności osób niepełnosprawnych nie dotyczą budynków m.in. zakładów karnych, aresztów jak również i zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.

W planowanym unowocześnieniu placówki (50 lat istnienia) przy pozyskaniu środków na generalny remont pochyliłyśmy się nad problemem dostosowania placówki do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jednocześnie pragnę zapewnić, że jeżeli do placówki zostanie skierowany choć jeden nieletni niepełnosprawny lub odwiedzającym będzie rodzic z niepełnosprawnością zostanie otoczony odpowiednią opieką i pomocą podczas pobytu w naszej placówce.

Natomiast przy remoncie obecnej łazienki i WC dla gości zlikwidowaliśmy progi w drzwiach w celu ułatwienia przemieszczania się w tych pomieszczeniach.

Z poważaniem

P.O. DYREKTORA

mgr Krzysztof Waligórski

W załączeniu:

7. Regulamin wychowanków ZP i SdN w Konstantynowie Łd., przebywających w izbie izolacyjnej

Do wiadomości:

1. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi.
2. Okręgowy Zespół Nadzoru Pedagogicznego w Warszawie.
3. Dyrektor Departamentu wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA
Centrala tel. 22 52 12 888

Warszawa, dnia 04.10. 2012 r.

RPO-689854/M

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPE. 2012 -10- 08
ZAL. — NR 1503680

DWOiP.III. 075-16/12/3
dot.RPO-689854-VII-720.8.2/11/JJ

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich

2012 -10- 10

Szanowna Pani Dyrektor,

W nawiązaniu do pisma z dnia 03 września 2012 r. w sprawie udzielenia przez dyrektora Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Konstancynie Łódzkim informacji na temat realizacji niektórych rekomendacji wydanych w wyniku wizytacji prewencyjnej przeprowadzonej w placówce w dniach 7-8 grudnia 2011 r., uprzejmie informuję, że DWOiP na bieżąco nadzoruje sposób wdrażania zmian wynikających ze sformułowanych rekomendacji.

W dniu 25.09.2012 r. odbyła się kontrola wizytatora DWOiP w placówce, dotycząca podejmowanych przez dyrektora działań w obszarze przestrzegania praw i poczucia bezpieczeństwa nieletnich, która potwierdziła realizację bądź proces wdrażania wydanych przez Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji” rekomendacji.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w dniu 31.08.2012 r. na zebraniu Rady Zakładu została powołana komisja, której zadaniem jest przeprowadzenie weryfikacji obowiązujących w zakładzie i schronisku regulaminów pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami. Przy okazji kolejnych czynności nadzorczych kontroli zostanie poddane właściwe brzmienie regulaminów i procedur.

Zaproszenie
10.10.2012r.
Molain

2
ponawiam
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu
Wykonania Orzeczeń i Probacji
Monika Lewoc
sędzia